

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmästä annetun lain sekä verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 17 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmästä annettua lakia sekä verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annettua lakia.

Yleisen tietoverkon kautta käytettävissä olevaan palvelujärjestelmään lisättäisiin työntekijäliittymä, jonka avulla palvelun käyttäjänä toimiva pientyönantaja voisi antaa järjestelmään tunnistautuneelle työntekijälle tai työ- tai käyttökorvauksen saajalle laissa määritellyjä palvelussuhteeseen liittyviä tietoja. Työntekijä voisi vastaavasti antaa tietoja palvelua käyttävälle työnantajalle.

Työntekijäliittymän avulla voitaisiin antaa ennakonpidätyksen toimittamiseen, palkan ja matkakorvausten laskentaan ja työaikoihin liittyviä tietoja. Lisäksi järjestelmän avulla voitaisiin toteuttaa rekisteröidyn omien tietojen tarkastusoikeus.

Verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annettua lakia muutettaisiin siten, että Verohallinto voisi salassapitosäännösten estämättä siirtää palvelujärjestelmään palkan sekä työ- ja käyttökorvausten ennakonpidätyksen muutosta koskevat tiedot eli muutosverokorttitiedot. Palveluun tunnistautunut työntekijä tai työ- tai käyttökorvauksen saaja voisi antaa palvelujärjestelmässä ennakonpidätyksen toimittamista varten tarvittavat tietonsa palvelun käyttäjänä toimivalle pientyönantajalle.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä joulukuuta 2014. Verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 17 §:n muutosta sovellettaisiin ensimmäisen kerran verovuotta 2015 koskevien muutosverokorttien tietoihin.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 NYKYTILA.....	3
2 TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	4
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	4
4 ASIAN VALMISTELU.....	5
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	5
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	5
1.1 Laki pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmästä.....	5
1.2 Laki verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta.....	7
2 VOIMAANTULO.....	7
3 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	7
LAKIEHDOTUKSET.....	9
1. Laki pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmästä annetun lain muuttamisesta.....	9
2. Laki verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 17 §:n muuttamisesta.....	10
LIITE.....	11
RINNAKKAISTEKSTIT.....	11
1. Laki pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmästä annetun lain muuttamisesta.....	11
2. Laki verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 17 §:n muuttamisesta.....	12

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

Laki pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmästä (658/2004) tuli voimaan valtioneuvoston asetuksella (75/2006) säädettynä ajankohtana 1 päivänä helmikuuta 2006. Yleisen tietoverkon kautta käytettävissä olevan pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmän avulla kotitaloudet ja muut pientyönantajat voivat hoitaa palkan ja muun vastaavan suorituksen maksuun liittyvät työnantajavelvoitteet yhden palvelun kautta.

Palvelujärjestelmän avulla hoidettavista tehtävistä säädetään lain 2 §:n 1 ja 2 momentissa. Pientyönantaja voi palvelujärjestelmän avulla hoitaa muun muassa työnantajasuoritukset ja ennakonpidätykset, jotka liittyvät palkan tai vastaavan suorituksen maksuun. Järjestelmän avulla työnantaja voi hoitaa lakisääteiseen työeläkevakuutusjärjestelmään liittyvät maksut ja ilmoitukset sekä työttömyysvakuutusjärjestelmään liittyvät ilmoitukset. Työnantaja voi palvelujärjestelmän avulla laskea palkan ja saada palvelusta tarvittavat tiedot palkka- ja työaikakirjanpitoa varten. Järjestelmän avulla voidaan hoitaa myös palkasta ulosotettavan osan pidättäminen ja maksaminen.

Verohallinnolla on lain 2 §:n 4 momentin nojalla valtuus rajoittaa palvelujärjestelmän avulla hoidettavia tehtäviä, jos palvelujärjestelmän tekninen toteuttaminen, tehtävistä aiheutuvat kustannukset tai sopimusosapuolten mukaantulo tai poisjäänti sitä edellyttää. Palvelujärjestelmän avulla ei voi tällä hetkellä hoitaa esimerkiksi niitä laissa mainittuja työnantajavelvoitteita, jotka liittyvät lakisääteiseen tapaturmavakuutusjärjestelmään tai yleissitoviin työehtosopimukseen sisältyvään työntekijän ryhmähenkivakuuttamiseen. Tapaturmavakuutuslaitosten liiton kanssa on käyty neuvotteluja yhteistoimintasopimuksesta, jolla pyritään parantamaan palvelujärjestelmän kattavuutta sekä helpottamaan palvelujärjestelmää käyttävän pientyönantajan lakisääteiseen tapaturmavakuutukseen liittyvien velvoitteiden hoitamista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää, mitä muita laissa säädettyihin työnanta-

jasuorituksiin liittyviin velvoitteisiin rinnastettavia tehtäviä järjestelmän avulla voidaan hoitaa. Edellytyksenä on, että työnantajille tulee uusia vastaavia velvoitteita tai työnantajavelvoitteet järjestelmän kannalta olennaisesti muuttuvat.

Verohallinnon tehtävänä on ylläpitää pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmää. Verohallinto toimii lain 3 ja 4 §:n nojalla palvelujärjestelmän teknisenä ylläpitäjänä ja huolehtii järjestelmän toimivuudesta sekä tietojärjestelmän ja siihen talletettujen tietojen tietoturvallisuudesta. Palvelujärjestelmään talletetut tiedot ja niistä muodostuva rekisteri eivät ole Verohallinnon määräämisvaltaan kuuluvia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), jäljempänä *julkisuuslaki*, tarkoitettuja viranomaisen asiakirjoja eikä Verohallinnolla ole oikeutta käyttää tietoja hyväkseen Verohallinnon tehtävien hoitamisessa. Verohallinto ei voi myöskään luovuttaa tietoja ilman palvelun käyttäjän suostumusta. Verohallinnon palveluksessa oleva tai toimeksiannosta toimiva on lisäksi salassapitovelvollinen sen suhteen, mitä hän on saanut tietää palvelujärjestelmän teknisen ylläpidon yhteydessä palvelun käyttäjän rekisteriin merkitsemistä tiedoista. Palvelun käyttäjä vastaa järjestelmän avulla ylläpitämänsä rekisterin lainmukaisuudesta. Verohallinto vastaa kuitenkin siitä, että järjestelmän avulla käsiteltävät tiedot ovat henkilötietojen suojaa koskevien säännösten tarkoittamalla tavalla tarpeellisia. Tietojen luovuttamisesta tilastointia varten Tilastokeskukselle on säädetty erikseen tilastolaissa (280/2004).

Tunnistettu palvelujärjestelmän käyttäjä saa nykyisin verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain (1346/1999), jäljempänä *verotietolaki*, 17 §:n 5 momentin nojalla ennakonpidätyksen toimittamisessa tarvittavat verokorttitiedot yksilöimistään verovelvollisista. Järjestelmään siirrettävät ennakonpidätystiedot koskevat vain niin sanottujen vanhojen työntekijöiden perusverokorttitietoja, jolloin mahdolliset muutokset ennakonpidätyksessä eivät välity järjestelmään. Ennakonpidätyksen toimittamista varten tarpeelliset tiedot ovat salassa pidettäviä vero-

tietolain 1 ja 4 §:n nojalla. Palvelun käyttäjä on luovutettujen ennakonpidätystietojen suhteen salassapitovelvollinen julkisuuslain ja verotietolain säännösten nojalla. Pientyönantaja sitoo lisäksi henkilötietolain (523/1999) 33 §:ssä säädetty vaitiolovelvollisuus.

Pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmän käyttäjinä toimivat kotitaloudet ja pientyönantajat. Palvelujärjestelmällä on laskettu vuosina 2006—2013 palkkoja yhteensä 2,6 miljardia euroa. Palvelussa lasketujen palkkojen määrä kuukaudessa on keskimäärin 63 miljoonaa euroa, ja palkkojen määrä on kasvanut vuosittain. Rekisteröityneitä palvelun käyttäjiä oli heinäkuussa 2014 yhteensä noin 141 000, joista kotitalouksia oli hieman yli 95 800 ja pientyönantajia 45 000. Kotitalousvähennyksen korottaminen lisännee vuonna 2014 palvelujärjestelmää käyttävien kotitalouksien määrää.

Maksuttomalla ja opastavalla palvelulla on tarjottu pientyönantajille mahdollisuus hoitaa lakisääteiset työnantajavelvoitteet helposti ja oikein. Voimassa olevan lain mukainen nykyinen palvelujärjestelmä ei kuitenkaan mahdollista järjestelmän hyödyntämistä pientyönantajan ja työntekijän tai työ- tai käyttökorvauksen saajan välisessä tietojenvaihdossa.

2 Tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Työnantajalla ja työntekijällä on erilaisia lakisääteisiä velvoitteita antaa palvelusuhteeseen liittyviä tietoja toisilleen. Lakiehdotuksen tavoitteena on kehittää pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmää siten, että pientyönantajan suostumuksella työntekijä tai työ- tai käyttökorvauksen saaja voisi palvelujärjestelmän kautta saada ja antaa palvelusuhteeseen liittyviä tietoja. Palvelujärjestelmään rakennettaisiin niin sanottu työntekijäliittymä, jonka avulla voitaisiin hoitaa laissa määritellyt tehtävät.

Työntekijäliittymän käyttöönotto edellyttäisi aina pientyönantajan suostumusta. Työntekijä tai työ- tai käyttökorvauksen saaja voisi tämän jälkeen käyttää palvelujärjestelmän työntekijäliittymää. Kirjautuminen edellyttäisi aina luotettavaa tunnistautumista. Laissa määriteltäisiin ne tehtävät ja tiedot,

joita palvelujärjestelmän työntekijäliittymän avulla voitaisiin hoitaa. Työntekijäliittymän avulla voitaisiin hoitaa ennakonpidätyksen toimittamiseen, palkan- ja matkakorvausten laskentaan ja työaikoihin liittyvien tietojen antaminen palvelussuhteen toiselle osapuolelle. Lisäksi järjestelmän avulla voitaisiin toteuttaa rekisteröidyn omien tietojen tarkastusoikeus. Työntekijäliittymän avulla tietojen toimittaminen työnantajan ja työntekijän välillä tapahtuisi turvallisesti sähköisesti. Tämä mahdollistaisi muun muassa luopumisen paperisesta verokortista.

Esityksessä ehdotetaan että Verohallinnolle säädettäisiin mahdollisuus siirtää palvelujärjestelmän käyttöön muutosverokorttitiedot. Tiedonluovutus koskisi kaikkia palkkaa ja työ- tai käyttökorvausta varten annettuja muutosverokorttitietoja, koska työsuhteita tai työntekijäkäyttäjiä ei voitaisi etukäteen yksilöidä tai rajata. Tunnistautunut työntekijäkäyttäjä voisi hakea ja valita palvelujärjestelmässä omat verokorttitietonsa ja osoittaa ne edelleen palvelun käyttäjänä toimivalle pientyönantajalle ennakonpidätyksen toimitamista varten. Tietojen siirto verotuksen tietojärjestelmästä palvelujärjestelmään tapahtuisi tietoturvallisesti. Verohallinto vastaisi sekä palvelun tietojärjestelmien että tiedon siirron tietoturvallisuudesta. Lisäksi Verohallinnon tulisi hävittää palvelujärjestelmään siirretyt tarpeettomat verokorttitiedot vuosittain.

Pientyönantajan rekisteriin tallettavat tiedot ja palvelujärjestelmään siirrettävät verotustiedot ovat henkilötietolaissa tarkoitettuja henkilötietoja. Niitä koskisivat laissa säädetty henkilötietojen, verotustietojen ja palvelujärjestelmän salassapitovelvoitteet. Esityksellä ei ole tarkoitus muuttaa palvelua käyttävän pientyönantajan roolia palvelujärjestelmän avulla pitämänsä rekisterin rekisterinpitäjänä.

3 Esityksen vaikutukset

Pientyönantajien maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmää on kehitetty osana valtiovarainministeriön koordinoimaa Sähköisen asioinnin ja demokratian vauhdittamisohjelmaa, SADe-ohjelmaa. Palvelujärjestelmän kehittäminen on ollut osa SADe-ohjelman Yrityksen palvelut -hanketta, jossa keskeisenä ta-

voitteena on hallinnollisen taakan vähentäminen.

Työntekijäliittymällä vähennettäisiin pienentyönantajan ja työntekijän hallinnollista taakkaa muun muassa siten, että paperisen muutosverokortin toimittamisesta ja vastaanottamisesta sekä arkistoinnista voitaisiin luopua, kun työntekijä voisi palvelujärjestelmän avulla antaa sähköisesti muutosverokortin tiedot työnantajalle. Samoin pienentyönantaja voisi luopua paperisen palkkalaskelman tulostamisesta ja toimittamisesta työntekijälle, jolloin työnantaja säästäisi tulostus- ja postituskulut. Lisäksi työntekijä saisi palkkalaskelmansa sähköisessä muodossa nopeammin käyttöönsä.

Työntekijä voisi antaa ja korjata palvelujärjestelmässä esimerkiksi yhteys- ja pankkitilitietonsa. Palvelujärjestelmän työntekijäliittymällä mahdollistettaisiin myös se, että tieto voitaisiin tallettaa järjestelmään siellä, missä se syntyy, eli työntekijä voisi raportoida suoritettua työtä tai työmatkan suoraan palkanlaskentajärjestelmään. Työnantajan ei näin ollen tarvitsisi erillisenä työvaiheena tallettaa tietoja järjestelmään. Työntekijä voisi käyttää järjestelmän kautta henkilötietolaissa säädettyä omien tietojen tarkastusoikeuttaan ja saada nähtäville lain edellyttämät tiedot sähköisesti ja tarvittaessa tulostaa ne itselleen. Työnanta-

jan ei siten tarvitsisi erikseen tulostaa tietoja ja toimittaa niitä työntekijälle.

Muutostyöt ja työntekijäliittymän rakentaminen pienentyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmään ovat kokonaan SAd-ohjelman rahoittamia. Verohallinnolle muutosverokorttitietojen luovuttamisesta aiheutuvat investointikustannukset ovat noin 57 000 euroa. Järjestelmän investointi- ja ylläpitokustannukset katetaan Verohallinnon nykyisistä määrärahoista, eikä muutos aiheuta lisämäärärahatarpeita.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä yhteistyössä Verohallinnon kanssa.

Esityksestä on pyydetty lausunto oikeusministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, Elinkeinoelämän Keskusliitto ry:ltä, Keskuskauppakamarilta, Suomen Ammattilojen Keskusjärjestö SAK ry:ltä, Suomen Yrittäjät ry:ltä, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry:ltä, Veronmaksajain Keskusliitto ry:ltä, Akava ry:ltä, Työeläkevakuuttajat TELA ry:ltä, Tapaturmavakuutuslaitosten liitolta, Suomen Pienyrittäjät ry:ltä sekä Tietosuojavaltuutetulta. Lausunnonantajilla ei ollut huomauttamista esityksestä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki pienentyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmästä

1 §. Palvelujärjestelmän käyttäjät. Pykälän uudessa 2 momentissa säädettäisiin palvelun käyttäjän mahdollisuudesta avata työntekijälle tai työ- tai käyttökorvauksen saajalle (*työntekijäkäyttäjä*) pääsy pienentyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmään. Niin sanotun työntekijäliittymän avaaminen edellyttäisi rekisterinpitäjän, eli palvelun käyttäjän suostumusta. Työntekijäkäyttäjän tulisi tunnustautua palvelujärjestelmään käyttämäl-

lä henkilökohtaisia pankkitunnuksia tai sähköistä henkilökorttia. Työntekijäliittymän avulla hoidettavista tehtävistä säädettäisiin uudessa 2 a §:ssä. Uuden käyttäjäryhmän vuoksi pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi monikkomuotoon.

2 a §. Työntekijäliittymän avulla hoidettavat tehtävät. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin niistä tiedoista, joita palvelun käyttäjä voi työntekijäliittymän avulla antaa työntekijäkäyttäjälle. Palvelun käyttäjä voisi työntekijäliittymän avulla antaa työntekijäkäyttäjälle palkan tai muun suorituksen maksamista ja ennakonpidäystä koskevat tiedot. Palvelun käyttäjä voisi antaa työntekijälle ennakkope-

rintäasetuksen (1124/1996) 2 §:n 4 momentissa tarkoitettujen todistusten maksetuista palkoista liitettäväksi verokorttiin. Todistus annetaan seuraavaa työnantajaa varten tilanteissa, joissa työsuhde päättyy kesken vuoden. Todistus on annettava, jos kysymyksessä on päätuloa olevan palkan verokortti ja ennakonpidätys on toimitettu yhden tuloajan mukaan tai jos kysymys on portaikkoverokortista. Suorituksen maksaja voisi antaa työntekijälle ennakoperintälain (1118/1996) 35 §:ssä tarkoitettujen työnantajan tosittujen maksetuista palkoista ja muista suorituksista sekä niistä toimitetuista ennakonpidätyksistä. Palvelun käyttäjä voisi lisäksi hyödyntää järjestelmää antamalla suorituksen saajalle palkkalaskelman. Palkan maksamisesta ja työnantajan velvollisuudesta palkkalaskelman antamiseen säädetään työsopimuslain (55/2001) 2 luvun 16 §:ssä.

Järjestelmän avulla voitaisiin hoitaa myös rekisteröidyn tarkastusoikeuden toteuttaminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin työntekijäkäyttäjän, eli rekisteröidyn mahdollisuudesta tarkastaa palvelujärjestelmään merkityt omat tietonsa. Henkilötietolain 26—28 §:ssä säädetään henkilötietojen tarkastusoikeudesta, jonka nojalla jokaisella henkilöllä on oikeus saada tietää, mitä tietoja hänestä on rekisteriin talletettu, tai ettei rekisterissä ole häntä koskevia tietoja. Tarkastusoikeuteen sisältyy lisäksi oikeus saada tietää rekisterin säännönmukaiset tietolähteet sekä se, mihin tietoja käytetään ja säännönmukaisesti luovutetaan. Palvelujärjestelmän avulla palvelun käyttäjä voisi antaa rekisteröidyn tarkastaa itseään koskevat järjestelmään merkityt tiedot. Palvelujärjestelmän rekisteriselosteelta rekisteröity saisi myös tarkastusoikeuden piiriin kuuluvat tiedot tietojen käyttötarkoituksesta, tietolähteistä ja tietojen luovutuksesta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin niistä tiedoista, joita työntekijäkäyttäjällä voisi järjestelmän avulla antaa palvelun käyttäjälle. Työntekijäkäyttäjällä voisi antaa palvelun käyttäjälle tarpeelliset yksilöinti- ja yhteystiedot, joilla tarkoitetaan nimeä, henkilötunnusta sekä tarpeellisia osoite- ja yhteystietoja. Palkanmaksua varten työntekijäkäyttäjällä voisi antaa pankkitiliä koskevat tiedot.

Suorituksen saaja eli työntekijäkäyttäjällä voisi antaa palvelun käyttäjälle ennakonpidätyksen toimittamista varten tarpeelliset tiedot. Näillä tiedoilla tarkoitetaan palvelujärjestelmään sekä vanhoista työntekijöistä sähköisesti siirrettyjä perusverokorttitietoja että muutosverokorttitietoja. Työntekijäkäyttäjällä voisi palvelussa valita ennakoperintäasetuksen 5 §:ssä tarkoitettujen kumulatiivisen ennakonpidätyksen sijasta ennakoperintäasetuksen 5 a §:n mukaisen yhden tuloajan verokortin (perusverokortin vaihtoehto B). Palvelujärjestelmä antaisi palvelun käyttäjälle ilmoituksen siitä, että työntekijäkäyttäjällä on valinnut verokortin. Palvelun käyttäjä hyväksyisi verokortin vastaanotetuksi, ja samalla verokortti arkistoitaisiin järjestelmään sähköisesti.

Palvelun käyttäjällä olisi edelleen käytössä vanhoista työntekijöistä sähköisesti siirretyt perusverokorttitiedot. Jos työntekijäkäyttäjällä kuitenkin palvelussa osoittaa perusverokorttinsa muulle työnantajalle tai valitsee muutosverokortin perusverokortin sijaan, määräytyy verokortti tämän valinnan mukaisesti. Palvelujärjestelmä antaisi palvelun käyttäjälle ilmoituksen saapuneesta verokortista. Nykytilan mukainen perusverokortin vastaanottamistoiminnallisuus on tarkoituksenmukaista säilyttää työntekijäkäyttäjän palvelun rinnalla, jotta työntekijän ei tarvitse käydä palvelussa valitsemassa perusverokorttia käytettäväksi, jos hänellä ei ole mitään muuta ilmoitettavaa tietoa työnantajalleen.

Pykälän 2 momentin nojalla työntekijäkäyttäjällä voisi antaa tarpeelliset tiedot palkan laskemisen perusteista ja matkakustannusten korvausta varten. Palkan laskemisen perusteilla tarkoitetaan esimerkiksi tietoja tunti- tai urakkapalkkausta varten. Matkakustannusten korvaustietoina voitaisiin antaa ennakoperintäasetuksen 17 §:n mukaisesti matkalaskua koskevat tiedot matkan tarkoituksesta, kohteesta, matkareitistä, matkustustavasta, matkan alkamis- ja päättymisajankohdista sekä ulkomaan matkojen osalta tiedot maasta tai alueesta, jossa matkavuorokausi on päättynyt.

Työntekijäkäyttäjällä voisi antaa työnantajalle tarpeelliset tiedot työaikakirjanpitoa varten. Näitä olisivat tuntikirjaukset esimerkiksi kustannuspaikasta sekä työ- tai kustannuspaikal-

le saapumis- ja lähtöajoista. Työaikakirjanpidosta säädetään työaikalain (605/1996) 7 luvun 37 §:ssä. Myös palvelun käyttäjänä toimiva pientyönantaja voisi pykälän 1 momentin nojalla ilmoittaa työntekijälle tarpeelliset tiedot työajoista esimerkiksi niissä tilanteissa, joissa työtä tehdään vaihtuvissa työvuoroissa. Työnantajan velvollisuudesta pitää työvuoroluetteloa säädetään työaikalain 7 luvun 35 §:ssä. Järjestelmäteknisistä syistä mahdollisuus työaikojen ilmoittamiseen olisi työntekijäliittymän käyttöönoton alkuvaiheessa kuitenkin vain työntekijällä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin lisäksi siitä, että palvelujärjestelmän välivarastoon verotietolain 17 §:n 6 momentin nojalla siirretyt tarpeettomat verokorttitiedot on hävitettävä vuosittain. Palvelujärjestelmään talletetut verokorttitiedot säilytetään järjestelmässä kuten muutkin järjestelmään talletetut tiedot. Palvelujärjestelmää koskevan lain 3 §:n mukaisesti tietojen säilytysaika on 11 vuotta siitä, kun tieto on talletettu rekisteriin.

1.2 Laki verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta

17 §. *Tietojen antaminen ennakonpidätyksen toimittamista varten.* Verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annettua lakia muutettaisiin siten, että 17 §:n uuden 6 momentin nojalla Verohallinto voisi siirtää muutosverokortteja koskevat tiedot pientyönantajan maksu- ja palvelujärjestelmään. Tietojen luovutus olisi rajattu koskemaan muutosverokortteja, jotka annetaan palkkaa sekä työ- ja käyttökorvausta varten, koska palvelujärjestelmässä käsitellään vain näitä suorituksia. Siirto koskisi kaikkia edellä mainittuja muutosverokorttitietoja, koska työsuhteita ja työntekijäkäyttäjää ei voida etukäteen yksilöidä tai rajata. Tiedonsiirto koskisi yhteensä noin 600 000 henkilön muutosverokorttitietoja.

Palvelussa voitaisiin siten välittömästi näyttää työntekijäkäyttäjälle ne verokortit, jotka hän voi sähköisesti antaa järjestelmää käyttävälle työnantajalle. Palvelujärjestelmää käyttävä työnantaja saa Verohallinnolta verotietolain 17 §:n 5 momentin nojalla yksilöimiensä työntekijöiden perusverokorttitiedot. Näiden vanhojen työntekijöiden perus-

verokorttitietojen lisäksi palvelun käyttäjä saa käyttöönsä vain ne muutosverokorttitiedot, jotka työntekijä on luovuttanut palvelujärjestelmän avulla sähköisesti tai toimittanut paperisena työnantajalle. Siirrettäviä muutosverokorttitietoja olisivat verovuosi, verovelvollisen nimi, henkilötunnus, veronumero, mahdollinen Y-tunnus, verokortin voimaantulopäivä, mitä tuloa verokortti koskee, ennakonpidätysprosentit sekä verokortin tulo- ja tai palkanlaskentajärjestelmän tarvitsema laskennallinen vuosituloraja.

Tiedot päivitetäisiin palvelujärjestelmän välivarastoon kerran vuorokaudessa. Teknisesti tiedot siirrettäisiin Verohallinnon verotuksen tietojärjestelmästä sähköisesti palvelujärjestelmän välivarastoon, jossa niitä säilytetäisiin. Verohallinto on palvelujärjestelmän tekninen ylläpitäjä ja vastaa tietojärjestelmän sekä siihen talletettujen tietojen tietoturvalisuudesta. Tietojen siirto tapahtuisi tietoturvalisaisesti suorien salattujen linjayhteyksien kautta.

Tietojen siirtoa koskeva sääntely mahdollistaa sen, että tunnistaunut työntekijäkäyttäjä voisi hakea työntekijäliittymästä omat muutosverokorttitietonsa ja lähettää ne palvelujärjestelmässä edelleen suorituksen maksajalle ennakonpidätyksen toimittamista varten. Lisäksi työntekijä näkisi palvelussa omat perusverokorttitietonsa ja pystyisi työntekijäliittymän avulla valitsemaan verokortin vaihtoehdoisen tulorajan ennakonpidätyksen toimittamista varten. Suorituksen maksajan hyväksymisen jälkeen verokortti tulisi käyttöön ja käyttöön otettu verokortti arkistoitaisiin tämän jälkeen sähköisesti järjestelmään.

2 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä joulukuuta 2014. Verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 17 §:n muutosta sovelletaan ensimmäisen kerran verovuotta 2015 koskevien muutosverokorttien tietoihin.

3 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Ehdotetut lait pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmästä sekä verotustie-

tojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain muuttamisesta ovat merkityksellisiä perustuslain 10 §:n 1 momentin kannalta.

Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu. Henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Säännöksen lakiviittaus henkilötietojen suojasta edellyttää lainsäätäjän säätävän tästä oikeudesta, mutta jättää sääntelyn yksityiskohdat lainsäätäjän harkintaan. Tällainen perusoikeussäännös sitoo lainsäätäjän sisällöllistä harkintaa vähemmän kuin sellainen sääntelyvarauksen sisältävä säännös, jossa perusoikeuden todetaan olevan olemassa sen mukaan kuin lailla säädetään.

Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön (esimerkiksi PeVL 14/2002 vp, s. 2/I PeVL 51/2002 vp, s. 2/I, PeVL 6/2003 vp, s. 2/I, PeVL 35/2004 vp, s. 2/II ja PeVL 27/2006 vp, s. 2/I,) mukaan lainsäätäjän liikumavaraa rajoittaa myös se, että henkilötietojen suoja osittain sisältyy samassa momentissa turvattun yksityiselämän suojan piiriin. Kysymys on kaiken kaikkiaan siitä, että lainsäätäjän tulee turvata tämä oikeus tavalla, jota voidaan pitää hyväksyttävänä perusoikeusjärjestelmän kokonaisuudessa. Valiokunta on käytännössään pitänyt henkilötietojen suojan kannalta tärkeinä sääntelykohteina ainakin rekisteröinnin tavoitetta, rekisteröitävien henkilötietojen sisältöä, niiden sallittuja käyttötarkoituksia mukaan luettuina tietojen luovutettavuus sekä tietojen säilytysaika henkilörekisterissä ja rekisteröidyn oikeusturva. Näiden seikkojen sääntely lain tasolla tulee lisäksi olla kattavaa ja yksityiskohtaista. Lailla säätämisen vaatimus ulottuu myös mahdollisuuteen luovuttaa henkilötietoja teknisen käyttöyhteyden avulla (PeVL 12/2002 vp, s. 5).

Pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmästä annetun lain 1 §:n 2 momentissa määriteltäisiin työntekijäliittymän käyttötarkoitus, eli lakisääteisiin velvoitteisiin liittyvien tietojen antaminen työsuhteen osapuolten välillä, ja lain 2 a §:ssä työntekijäliittymän tietosisältö. Lakiehdotuksessa tarkoitettut tiedot liittyvät työnantajalle ja työntekijälle tai työ- tai käyttökorvauksen saajalle ennakkoperintälaissa, työsopimuslaissa, työaikalaissa sekä henkilötietolaissa säädettyihin velvoitteisiin. Rekisteriin merkittävien tietojen yksityiskohtainen sisältö määräytyisi edellä mainittujen lakien ja muun muassa ennakkoperintäasetuksen mukaisesti.

Verohallinto voisi verotietolain nojalla salassapitosäännösten estämättä siirtää kaikki Verohallinnolle tehdyt ennakonpidätyksen muutoksia koskevat tiedot omasta tietojärjestelmästä palvelujärjestelmään. Verohallinnolla olisi lakiehdotuksen nojalla velvollisuus vuosittain hävittää palvelujärjestelmään siirretyt tarpeettomat ennakonpidätystiedot. Salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta ja tietojen hävittämisvelvollisuudesta säädetäisiin siten laissa perustuslakivaliokunnan käytännössä edellytetyllä tavalla (ks. esim. PeVL 19/2005 vp, PeVL 24/2000 vp, PeVL 14/2002 vp, PeVL 16/2004 vp ja PeVL 19/2009 vp).

Edellä olevan perusteella lakiehdotukset eivät hallituksen käsityksen mukaan merkitse sellaista puuttumista yksityiselämän ja henkilötietojen suojaan, joka olisi vastoin perustuslain 10 §:n 1 momentin säännöksiä. Lakiehdotukset voidaan hallituksen käsityksen mukaan säätää tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmästä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmästä annetun lain (658/2004)
 1 §:n otsikko ja
lisätään 1 §:ään uusi 2 momentti ja lakiin uusi 2 a § seuraavasti:

1 §

Palvelujärjestelmän käyttäjät

Palvelun käyttäjä ja hänen suostumuksellaan palvelujärjestelmää käyttävä työntekijä tai työ- tai käyttökorvauksen saaja (*työntekijäkäyttäjät*) voivat antaa toisilleen palvelujärjestelmän avulla 2 a §:ssä tarkoitettuja lakisääteisiin velvoitteisiin liittyviä tietoja.

2 a §

Työntekijäliittymän avulla hoidettavat tehtävät

Palvelun käyttäjä voi järjestelmän avulla antaa työntekijäkäyttäjälle tarpeelliset tiedot palkan tai muun suorituksen maksamisesta,

ennakonpidätyksen toimittamisesta ja työajoista. Järjestelmän avulla palvelun käyttäjä voi antaa työntekijäkäyttäjälle tämän omien tietojen tarkastusoikeuden piiriin kuuluvat tiedot.

Työntekijäkäyttäjät voi järjestelmän avulla antaa palvelun käyttäjälle tarpeelliset yksilöinti- ja yhteystiedot sekä tiedot palkan tai suorituksen maksua, matkakustannusten korvausta, ennakonpidätyksen toimittamista ja työaikakirjanpitoa varten.

Verohallinnon on hävitettävä vuosittain palvelujärjestelmään verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain (1346/1999) 17 §:n 6 momentin nojalla siirretyt tarpeettomat ennakonpidätystiedot.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____.

2.

Laki**verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 17 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain (1346/1999) 17 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1234/2011, uusi 6 momentti seuraavasti:

17 §

Tietojen antaminen ennakonpidätyksen toimittamista varten

Verohallinto voi salassapitosäännösten estämättä siirtää ennakonpidätyksen toimittamista varten tarpeelliset palkan sekä työ- ja käyttökorvauksen ennakonpidätyksen muutoksia koskevat tiedot pientyönantajan mak-

su- ja ilmoituspalvelujärjestelmään, jossa työntekijäkäyttäjä voi siirtää tiedot edelleen palvelun käyttäjälle noudattaen, mitä pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmästä annetussa laissa (658/2004) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja sitä sovelletaan ensimmäisen kerran verovuotta 2015 koskevien muutosverokorttien tietoihin.

Helsingissä 28 päivänä elokuuta 2014

Pääministeri

ALEXANDER STUBB

Valtiovarainministeri *Antti Rinne*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmästä annetun lain (658/2004)
1 §:n otsikko ja
lisätään 1 §:ään uusi 2 momentti ja lakiin uusi 2 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Palvelujärjestelmän käyttäjä

Palvelujärjestelmän käyttäjät

*Palvelun käyttäjä ja hänen suostumuksellaan palvelujärjestelmää käyttävä työntekijä tai työ- tai käyttökorvauksen saaja (**työntekijäkäyttäjät**) voivat antaa toisilleen palvelujärjestelmän avulla 2 a §:ssä tarkoitettuja lakisäätteisiin velvoitteisiin liittyviä tietoja.*

2 a §

Työntekijäliittymän avulla hoidettavat tehtävät

Palvelun käyttäjä voi järjestelmän avulla antaa työntekijäkäyttäjälle tarpeelliset tiedot palkan tai muun suorituksen maksamisesta, ennakonpidätyksen toimittamisesta ja työajoista. Järjestelmän avulla palvelun käyttäjä voi antaa työntekijäkäyttäjälle tämän omien tietojen tarkastusoikeuden piiriin kuuluvat tiedot.

Työntekijäkäyttäjät voi järjestelmän avulla antaa palvelun käyttäjälle tarpeelliset yksilöinti- ja yhteystiedot sekä tiedot palkan tai suorituksen maksua, matkakustannusten korvausta, ennakonpidätyksen toimittamista ja työaikakirjanpitoa varten.

Verohallinnon on hävitettävä vuosittain palvelujärjestelmään verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain

(1346/1999) 17 §:n 6 momentin nojalla siirretyt tarpeettomat ennakonpidätystiedot.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain (1346/1999) 17 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1234/2011, uusi 6 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 §

17 §

Tietojen antaminen ennakonpidätyksen toimittamista varten

Tietojen antaminen ennakonpidätyksen toimittamista varten

Verohallinto voi salassapitosäännösten estämättä siirtää ennakonpidätyksen toimittamista varten tarpeelliset palkan sekä työ- ja käyttökorvauksen ennakonpidätyksen muutoksia koskevat tiedot pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmään, jossa työntekijäkäyttäjä voi siirtää tiedot edelleen palvelun käyttäjälle noudattaen, mitä pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmästä annetussa laissa (658/2004) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja sitä sovelletaan ensimmäisen kerran verovuotta 2015 koskevien muutosverokorttien tietoihin.